

REFERAT Udvalg for regional udvikling d. 08-01-2025

Mødedato Onsdag d. 08. januar 2025 kl. 09:00

Mødested Mødelokale B4, 1. sal, Regionshuset Viborg

Indholdsfortegnelse

Udmøntning af råderum i 2025 fra området for kollektiv trafik.....	3
Handleplan for projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter 2025.....	5
Klimaområdet i 2025 som følge af sundhedsreformen.....	7
Landdistriktsindsatsen i 2025 som følge af sundhedsreformen.....	10
Det internationale område i 2025 som følge af sundhedsreformen.....	13
Kulturområdet i 2025 som følge af sundhedsreformen.....	15
Etablering af national sprogkomité.....	17
Nedlæggelse af grundforløb på Learnmark Horsens.....	19
Indsatsplan for jordforurening 2025.....	20
Pulje til jordforurening i den nationale PFAS-handlingsplan.....	22
Drøftelse af udvalgsmøder i Danske Regioner #.....	24
Nyt fra Midttrafik #.....	25
Udvalgets årshjul og mødeplan for 2025 #.....	26
Gensidig orientering #.....	27
Underskriftsark #.....	28

Punkt 1: Udmøntning af råderum i 2025 fra området for kollektiv trafik

1-22-76-2-19

Resume

Der er i forbindelse med regionsrådets behandling af Midttrafiks høringsbudget 2025 konstateret et forventet mindreforbrug på 25,2 mio. kr. i 2025 til kollektiv trafik i forhold til den regionale ramme.

Der forelægges hermed forslag til udmøntning af de 25,2 mio. kr. til initiativer på regional udviklingsområde i 2025.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til udmøntning af råderum på 25,2 mio. kr. fra området for kollektiv trafik i 2025 godkendes, jf. tabel 1, og

at tilhørende bevillingsændringer, jf. tabel 2, godkendes.

Sagsfremstilling

Regionsrådet behandlede Midttrafiks høringsbudget 2025 i oktober 2024. Der er herefter en ramme til omdisponering på 25,2 mio. kr., idet regionens ramme til kollektiv trafik ikke anvendes fuldt ud i 2025.

Forslag til udmøntning af råderum i 2025

Administration har afsøgt mulighederne for at disponere de 25,2 mio. kr. på regional udviklingsområdet med særligt fokus på de områder, som regionen har adgang til at arbejde med efter 2026 som følge af sundhedsreformen.

Det foreslås, at midlerne fordeles som angivet i tabel 1. Efter tabellen følger en kort beskrivelse af hvert forslag. I bilaget findes en detaljeret beskrivelse af de enkelte forslag samt deres udmøntning.

Tabel 1: Forslag til udmøntning	Ekstra til disponering Budget 2025
Mio. kr. (2025 p/I)	
Kollektiv trafik	6,9
Elevator ved Thorsøvej – Station på Aarhus Letbane	4,9
Pulje til en særlig indsats for transport af unge uddannelsessøgende	2,0
Miljø	6,0
Afværge på boligejendomme	5,0
Digitalisering	1,0
Uddannelse	7,3
Opjustering af uddannelsespuljen	5,0
Aktiviteter i regi af Midtjysk Læringsforum og implementering af EUD-strategien	2,3
Kultur	5,0
Kultur som sundhedsfremme	5,0
Forslag til udmøntning i alt	25,2

Kollektiv trafik

Det foreslås, at der opretholdes et samlet beløb på 6,9 mio. kr. af det forventede mindreforbrug indenfor rammen til kollektiv trafik.

Der afsættes heraf 4,9 mio. kr. til medfinansiering af en elevator ved gangbroen ved Thorsøvej, som vil give adgang for gangbesværede og eksempelvis barnevogne til at krydse skinnerne på Aarhus Letbane/Grenaa-strækningen, hvilket ikke er muligt i dag. Det forudsættes, at Aarhus Kommune ligeledes afsætter et beløb til medfinansiering af projektet.

Det foreslås derudover, at der afsættes 2,0 mio. kr. til en pulje, der skal sikre en særlig indsats for transport af unge uddannelsessøgende. De uddannelsessøgende udgør en kernegruppe i den kollektive transport. Regionalpolitisk forum om mobilitet har peget på behovet for at iværksætte initiativer rettet mod denne gruppe. De konkrete initiativer og udmøntningen af puljen forelægges til politisk behandling i løbet af 2025.

Miljø

Det foreslås, at der afsættes samlet 6,0 mio. kr. indenfor miljøområdet.

Der afsættes heraf 5,0 mio. kr. til at styrke indsatsen for afværgeforanstaltninger på boligejendomme. Der er i øjeblikket over 100 boliggrunde i regionen, hvor jordforurening er konstateret i en sådan grad, at der kræves

offentlig indsats for at fjerne forureningen. Midlerne vil kunne finansiere afværgeprojekter på yderligere cirka ti boliggrunde, udover den allerede planlagte indsats i 2025.

Der afsættes herudover 1,0 mio. kr. på området til nye tiltag og udvikling af eksisterende it-systemer indenfor miljøområdet, som skal være med til at sikre en effektivisering af indsatsen på miljøområdet.

Uddannelse

Det foreslås, at der afsættes samlet 7,3 mio. kr. til uddannelsesområdet.

Der afsættes heraf 5,0 mio. kr. til en opjustering af den eksisterende uddannelsespulje i 2025 som følge af sundhedsreformen og regionernes fremtidige arbejde med uddannelsesområdet.

Det foreslås derudover, at der afsættes 2,3 mio. kr. til aktiviteter under Midtjysk Læringsforum og implementeringen af EUD-strategien. Der kan med disse midler blandt andet iværksættes forløb for undervisere om klasserumsledelse og supervision samt netværksmøder for oplæringsansvarlige.

Kultur

Det foreslås, at der afsættes samlet 5,0 mio. kr. til at styrke indsatsen med kultur som sundhedsfremme.

Der afsættes heraf 3,0 mio. kr. til fortsat udbredelse af velkendte eller allerede etablerede sundhedsfremmende kulturkoncepter på regionens institutioner, herunder hospitaler, psykiatri og socialområdet.

Der foreslås herudover afsat 1,0 mio. kr. til forberedende initiativer i forbindelse med Biennalen i 2025 forud for den faktiske gennemførelse af Biennalen i 2026. Resultaterne af de nye indsatser vil blive indsamlet og vurderet gennem følgeforskning og evaluering, og til dette formål foreslås afsat yderligere 1,0 mio. kr.

Udmøntningen af midlerne

Tabel 2 viser de økonomiske konsekvenser på bevillingsniveauerne ved udmøntningen af ovenstående forslag.

Tabel 2. Oversigt over bevilling				
1.000 kr.	Drift 2025	Drift 2026	Drift 2027	Drift 2028 og frem
2025 p/l	Udgift	Udgift	Udgift	Udgift
<i>Bevillingsændringer¹</i>				
Kollektiv trafik				
Mindreforbrug til omdisponering	-25.200			
Initiativer på området for kollektiv trafik	6.900			
Miljø	6.000			
Regionale udviklingsaktiviteter				
Uddannelsespuljen	5.000			
Midtjysk læringsforum	2.300			
Kultur som sundhedsfremme	5.000			
Bevillingsændringer i alt	0	0	0	0

¹+ = øgede udgifter og - = reducerede udgifter

Der vil blive fulgt op på fremdriften i aktiviteterne samt forbruget af midlerne i forbindelse med økonomirapporteringerne i 2025.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling udsatte sagens behandling med henblik på yderligere belysning.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Midttrafik har i høringsbudgettet budgetteret med 452,7 mio. kr., hvilket gør det muligt at opretholde serviceniveauet på området for kollektiv trafik, som det er i dag. Det giver en difference på 49,9 mio. kr. mellem Midttrafiks budget og regionens samlede finansiering til kollektiv trafik i 2025.

Regionsrådet godkendte den 30. oktober 2024 ændringer til Midttrafiks høringsbudget på samlet 24,7 mio. kr., hvilket gav et samlet mindreforbrug på 25,2 mio. kr. i 2025 til videre udmøntning.

Bilag

Beskrivelse af forslag til udmøntning

Punkt 2: Handleplan for projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter 2025

1-22-76-1-19

Resume

Regionsrådet har i Budget 2025 afsat en projektpulje på i alt 17,3 mio. kr. til regionale udviklingsaktiviteter, som skal understøtte realiseringen af den regionale udviklingsstrategi.

Administrationen foreslår med handleplanen, at der af projektpuljen udmøntes 4,6 mio. kr. til internationale aktiviteter og 2 mio. kr. mobilitet i 2025, mens indsatsområderne "landdistrikter" og "klima og grøn omstilling" behandles særskilt på denne dagsorden som følge af sundhedsreformens konsekvenser for regional udviklingsområdet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- at handleplan for projektpuljen til regionale udviklingsaktiviteter, herunder den økonomiske ramme til de fire indsatsområder i 2025, godkendes, jf. tabel 1, og
- at indsatsområderne "landdistrikter" og "klima og grøn omstilling" behandles særskilt som følge af sundhedsreformens konsekvenser for regional udviklingsområdet.

Sagsfremstilling

Regionsrådet har i Budget 2025 afsat 17,3 mio. kr. til projektpuljen til regionale udviklingsaktiviteter. De regionale udviklingsaktiviteter skal understøtte realiseringen af den regionale udviklingsstrategi, som f.eks. har fokus på regionens opgaver og samarbejder inden for internationalt samarbejde, landdistrikter, mobilitet, sundhedsinnovation samt klima og grøn omstilling.

Region Midtjylland har fra 2026 ikke længere adgang til at arbejde med en selvstændig landdistriktsindsats samt klima og grøn omstilling som konsekvens af sundhedsreformen. Der forelægges derfor en handleplan, der i 2025 tager højde for dette.

Handleplan for projektpuljen til regionale udviklingsaktiviteter i 2025

Administrationen foreslår, at indsatsområderne "landdistrikter" og "klima og grøn omstilling" behandles særskilt som følge af sundhedsreformens konsekvenser for regional udviklingsområdet. Det drejer sig om samlet 5,3 mio. kr., som i stedet overgår til en pulje til udmøntning i forbindelse med den politiske prioritering af klima- og landdistriktsområdet i særskilte sager.

De resterende områder i handleplanen (internationale aktiviteter, mobilitet og sundhedsinnovation) indgår fortsat, men midlerne i overslagsårene 2026-2028 udgår, idet der afventes en afklaring på den fremtidige aktivitet på områderne efter 2026. Aktiviteter vedrørende sundhedsinnovation behandles særskilt i udvalg for bæredygtighed, teknologi og anlæg.

Tabel 1 viser, hvordan administrationen foreslår, at midlerne i projektpuljen til regionale udviklingsaktiviteter i 2025 fordeles:

Tabel 1. Projektpuljen til regionale handleplansaktiviteter	2025		
	Tilskuds- midler	Udviklings- midler	Ramme i alt
1.000 kr.			
<i>Finansiering</i>			
Ramme til udmøntning jf. budget 2025			-17.299
<i>Indstilles til udmøntning</i>			
Midler som udmøntes via handleplan			11.976
Heraf Internationale aktiviteter	0	4.637	4.637
Heraf Mobilitet	1.300	742	2.042
Heraf Sundhedsinnovation ¹	0	5.297	5.297
Rest til senere udmøntning			-5.323
<i>Oprindeligt afsatte midler i tidligere udgave:</i>			
Landdistrikter	625	1.088	1.713
Klima og grøn omstilling		3.610	3.610
Total			0

¹Note: Indsatsområdet 'sundhedsinnovation' udmøntes af udvalg for bæredygtighed, teknologi og anlæg.

Der laves en halvårsopfølgning på projektpuljens aktiviteter, der forelægges udvalget i juni 2025.

Aktiviteterne er beskrevet nedenfor og uddybes yderligere i vedlagte handleplan.

Internationale aktiviteter

Regionen fortsætter arbejdet med at styrke det internationale samarbejde og vil bl.a. anvende udviklingsmidler på kontingent til Central Denmark EU Office (CDEU), Konferencen for perifere maritime regioner (CPMR) og Nordsø-kommissionen, hvor repræsentanter fra regionsrådet deltager.

Mobilitet

Regionen fokuserer på bæredygtig mobilitet og nye kombinationer af mobilitetsformer. Der bliver bl.a. anvendt tilskudsmidler til at medfinansiere regionens deltagelse i tre internationale projekter. Formålet er dels at skabe en bæredygtig korridor fra Sydnorge gennem Jylland til Hamborg og dels at se på fremtidens grønne mobilitet med udgangspunkt i unges mobilitet, mobilitet i landdistrikterne og pendlermobilitet.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at handleplan for projektpuljen til regionale udviklingsaktiviteter, herunder den økonomiske ramme til de fire indsatsområder i 2025, godkendes, jf. tabel 1, og

at indsatsområderne "landdistrikter" og "klima og grøn omstilling" behandles særskilt som følge af sundhedsreformens konsekvenser for regional udviklingsområdet.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Samlet justeret handleplan for projektpulje i 2025

Punkt 3: Klimaområdet i 2025 som følge af sundhedsreformen

1-31-76-8-24

Resume

Region Midtjyllands adgang til at arbejde med klima og grøn omstilling i geografien bortfalder fra 2026 som følge af sundhedsreformen.

Sagen giver et overblik over regionens aktuelle portefølje af projekter og initiativer på klimaområdet samt principper og tidsplan for overdragelse og afvikling af disse.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- at orienteringen om principper og tidsplan for overdragelse og afvikling af regionens opgaver på klimaområdet i 2025 tages til efterretning,

- at administrationen bemyndiges til at afklare mulighed for overdragelse af klimaprojekterne til nuværende projektpartnere,

- at orienteringen om proces i 2025 for LIFE ACT, Klimaalliancen og de tre regionalpolitiske fora (om hhv. biodiversitet, reduceret forbrug og vandet kommer) tages til efterretning, og

- at der udmøntes 3,610 mio. kr. til Klima og grøn omstilling i 2025 af puljen til senere udmøntning under "regionale udviklingsaktiviteter".

Sagsfremstilling

Sundhedsreformen medfører, at regional udviklingsområdet fra 2026/2027 består af:

- Jordforurening
- Råstofindvinding på land
- Opgaver på uddannelsesområdet
- Indstillingsret til 20 % af socialfondsmidlerne i programperioden 2021-2027
- Opgaver relateret til kollektiv trafik (afventer ekspertudvalget og efterfølgende politisk proces)
- InterReg, administrativ opgave

Region Midtjylland har dermed ikke adgang til at arbejde med følgende indsatsområder:

- klima og grøn omstilling (bortfalder fra 2026)
- landdistrikter (bortfalder fra 2026)
- kultur (overdrages til kommunerne i 2027).

Principper for arbejdet med regionens opgaver på klimaområdet i 2025

Region Midtjylland har i over 15 år samarbejdet med en lang række aktører om klimadagsordenen, implementering af løsninger samt styrket innovation og klimapartnerskaber regionalt, nationalt og internationalt.

Samarbejdet har med tiden udviklet sig og ført til, at regionen p.t. driver 12 fonds- og EU-projekter samt omkring ti grønne initiativer. Et overblik over den samlede opgaveportefølje på klimaområdet er vedlagt som bilag.

Region Midtjylland har som følge af sundhedsreformen ikke længere adgang til at arbejde med disse klimaprojekter fra 2026. Der er derfor igangsat en proces, der skal afdække muligheder for eventuel overdragelse for hvert enkelt projekt. Det gælder særligt projekter medfinansieret af EU.

Der arbejdes med følgende fire hovedprincipper i 2025:

1. Projekterne overdrages så vidt muligt til anden aktør. Der samarbejdes med eventuel bevillingsgiver (EU/fond) og de eksterne samarbejdspartnere herom.
2. Medarbejderne, der arbejder på projekter der overdrages, søges flyttet med over til den overdragende aktør.

3. Region Midtjylland er i overdragelsesforhandlingerne med de respektive partnere indstillet på at bidrage med egenfinansiering for 2025 og 2026. Egenfinansieringen dækker over lønudgifter til de medarbejdere, der eventuelt overdrages.
4. Projekter, der ikke kan overdrages, afvikles inden udgangen af 2025. Der samarbejdes med eventuel bevillingsgiver (EU/fond) og de eksterne samarbejdspartnere herom.

Det vurderes, at regionen maksimalt kan komme til at overdrage 3,981 mio. kr., som følge af princip nr. 3. Vedlagte viser de igangværende klimaprojekter, som regionen er involveret i. Oversigten indeholder projekternes totalbudget, egenfinansiering samt rest for den resterende projektperiode.

Generel tidsplan og principper for overdragelse i 2025

Administrationen arbejder i 2025 efter nedenstående tidsplan for overdragelse af klimaprojekterne. Den vil imidlertid variere i forhold til de løsninger, der findes i de forskellige partnerskaber og projekter. Derfor forventes nogle projekter overdraget tidligere end skitseret nedenfor.

Januar-marts	Afsøgning af mulighed for overdragelse af projekter til anden part.
April-juni	Afklaring af, hvilke projekter der kan overdrages, og hvilke der afvikles.
August-december	Overdragelse af projekter/initiativer og godkendelse heraf i EU-kommissionen. Afvikling af projekter, afrapportering og økonomiopfølgning til bevillingsgiver (EU/fond) samt kommunikation til samarbejdspartnere.

Det foreslås, at administrationen med afsæt i ovenstående fire principper og tidsplan bemyndiges til at afsøge muligheden for at overdrage klimaprojekter til projektpartnere.

Der fremsendes medio 2025 en samlet sag til politisk behandling som følger op på status på muligheder for eventuel overdragelse.

Mulig overdragelse af klimaprojekter til VIA University College

VIA University College er partner i tre af regionens klimaprojekter:

- RESIST arbejder med at finde løsninger på klimarelaterede udfordringer som f.eks. oversvømmelser. Projektperioden er 2023-2027.
- BlueTransition skal udvikle metoder til forvaltning af vores grundvand og jordressourcer. Projektperioden er 2022-2026.
- CoolGeoHeat II arbejder med at øge produktionen af vedvarende geoenergi fra overfladenære jordlag til kollektiv varme- og køleforsyning af fremtidens grønne byer og landdistrikter. Projektperioden er 2024-2027.

VIA har vist interesse for at overtage projekterne fra Region Midtjylland.

Der arbejdes derfor på en aftale om overdragelse af projekterne til VIA herunder en overdragelse af regionens egenfinansiering i projekterne til VIA. Omfanget af egenfinansieringen er på maksimalt 0,428 mio. kr. og afhænger af antallet af medarbejdere fra Regional Udvikling, som følger med, jf. ovenstående princip nr. 3.

Proces for LIFE ACT, Klimaalliancen og regionalpolitiske fora

Den videre proces i 2025 for tre af de projekter, som Region Midtjylland leder og deltager i, er:

LIFE ACT

Region Midtjylland og de øvrige regioner har fået en aftale med EU om LIFE ACT på plads. LIFE ACT-projektet skal fremskynde implementeringen af danske klimahandlingsplaner og har et samlet budget på ca. 200 mio. kr.

Efter aftale med EU Kommissionen er projektstarten udsat til den 1. april 2025 med henblik på at afsøge, hvem der kan drive det otteårige projekt, når regionen trækker sig fra partnerskabet som følge af sundhedsreformen. Processen er allerede igangsat, og der er kommet flere positive tilbagemeldinger fra partnerskabet om mulig overtagelse af de regionale leadopgaver.

Klimaalliancen

De fem regioner trækker sig fra det nationale partnerskab Klimaalliancen med udgangen af 2024. Der er i 2025 fokus på at fastholde det, som regionerne har forpligtet sig til i forhold til finansiering af udviklingsspor samt sikring af en god overdragelse af opgaverne i det nationale sekretariat.

Det regionale formandskab i KlimaMidt har besluttet at fastholde samarbejdet om og finansieringen af aktiviteter, rådgivning, facilitering af erfanetværk og 1:1 sparring med de midtjyske kommuner. Dialogen er igangsat med styregruppen for KlimaMidt og det fælles sekretariat i Klimaalliancen.

Regionalpolitiske fora om biodiversitet, reduceret forbrug, og klimatilpasning

Regionsrådet har i 2024 inviteret vidensinstitutioner, erhvervsliv, fonde, borgere m.fl. til at samarbejde om løsninger på en række udfordringer inden for biodiversitet og reduceret forbrug. Der arbejdes på at overdrage de initiativer og tiltag, der er udviklet i de regionalpolitiske fora til de eksisterende områder, som regionen kan arbejde videre med i 2026.

Regionalpolitisk forum om vandet kommer (klimatilpasning) igangsættes ikke som følge af sundhedsreformen.

Økonomi

I budget 2025 er der afsat en indikativ ramme til projektpuljen til handleplansaktiviteter, hvor der herunder er afsat 3,6 mio. kr. til indsatsområdet for klima og grøn omstilling i 2025.

Midlerne foreslås udmøntet i denne sag, fordelt på nedenstående aktiviteter jf. tabel 1.

Tabellen illustrerer det foreløbige forslag til fordelingen af aktivitetsmidlerne i 2025 og opdateres, efterhånden som områdets fremtid afklares. Der vil derfor blive fulgt kontinuerligt op på indsatserne i forbindelse med den løbende økonomiopfølgning.

Tabel 1. Økonomioverblik over aktiviteter på Klima og grøn omstilling 2025	
1.000 kr.	2025
<i>Udviklingsmidler</i>	
Data, analyser og værktøjer	370
Kommunikation, workshops og events	450
Projektudvikling	300
Strategiske udviklingsopgaver og partnerskaber	300
KlimaMidt	152
Biodiversitet	1.200
Egenfinansiering af EU-projekter	838
Total	3.610

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at orienteringen om principper og tidsplan for overdragelse og afvikling af regionens opgaver på klimaområdet i 2025 tages til efterretning,

at administrationen bemyndiges til at afklare mulighed for overdragelse af klimaprojekterne til nuværende projektpartnere,

at orienteringen om proces i 2025 for LIFE ACT, Klimaalliancen og de tre regionalpolitiske fora (om hhv. biodiversitet, reduceret forbrug og vandet kommer) tages til efterretning, og

at der udmøntes 3,610 mio. kr. til Klima og grøn omstilling i 2025 af puljen til senere udmøntning under "regionale udviklingsaktiviteter".

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Projekt- og tiltag portefølje klima

Projektoversigt EU-projekter dec2024

Punkt 4: Landdistriktsindsatsen i 2025 som følge af sundhedsreformen

1-30-76-11-24

Resume

Region Midtjylland har fra 2026 ikke adgang til at arbejde med en selvstændig landdistriktsindsats som konsekvens af sundhedsreformen.

Administrationen foreslår derfor, at landdistriktsindsatsen allerede fra 2025 tones i forhold til opgaver i regionen inden for mobilitet, miljø og uddannelse. Der lægges op til, at de øvrige dele af regionens landdistriktsindsats lukkes ned.

Indstilling

Direktionen indstiller

- at de igangværende mobilitetsprojekter i landdistriktsindsatsen fortsætter i 2025,

- at opfølgningen på det regionalpolitiske forum om landdistrikter og landdistriktpuljen i 2025 fokuserer på områderne miljø, uddannelse og mobilitet,

- at Region Midtjylland går i dialog med Landdistrikternes Fællesråd om medlemskabets karakter fra 2026,

- at Region Midtjylland går i dialog med Landdistrikternes Fællesråd om eventuel videreførelse af de beskrevne opgaver, og

- at der udmøntes 1,713 mio. kr. til landdistriktsindsatsen i 2025 af puljen til senere udmøntning under "regionale udviklingsaktiviteter".

Sagsfremstilling

Sundhedsreformen medfører, at regional udviklingsområdet fra 2026/2027 består af:

- Jordforurening
- Råstofindvinding på land
- Opgaver på uddannelsesområdet
- Indstillingsret til 20 % af socialfondsmidlerne i programperioden 2021-2027
- Opgaver relateret til kollektiv trafik (afventer ekspertudvalget og efterfølgende politisk proces)
- InterReg, administrativ opgave

Region Midtjylland har dermed ikke adgang til at arbejde med følgende indsatsområder:

- klima og grøn omstilling (bortfalder fra 2026)
- landdistrikter (bortfalder fra 2026)
- kultur (overdrages til kommunerne i 2027).

Tilpasning af indsatser på landdistriktsområdet i 2025

Administrationen foreslår, at landdistriktsindsatsen justeres og fokuseres i forhold til de områder, som regionen kan arbejde med i 2026. Hensigten er at investere i en indsats i 2025, der kan bygges videre på i 2026.

Det foreslås, at de igangværende mobilitetsprojekter i regionens landdistrikter fortsætter i 2025, og at landdistriktpuljen og opfølgning på regionalpolitisk forum om fremtidens landdistrikter fokuseres mod de fremadrettede opgaver i regionen inden for mobilitet, miljø og uddannelse.

Delecyklen

Delecyklen er et samarbejde mellem Region Midtjylland og 27 landsbyer om at etablere cykeldeleordninger i landsbyerne. Formålet er at styrke mobiliteten og afprøve, om delecykler på el kan være et alternativ til bil nr. to i landdistrikterne. Regionsrådet besluttede den 20. november 2024 at igangsætte en ny fase af projektet, der i 2025 giver flere og også større landsbyer mulighed for at afprøve Delecyklen.

Mobility Makers

InterReg-projektet afdækker mobilitetsbehovet og gennemfører prøvehandling i landsbyer i Norddjurs, Syddjurs og Herning Kommune. Projektperioden er 2023-2026.

Delebilen

Regionen har i september 2024 ansøgt den nationale landdistriktspulje om midler til at teste, om delebiler kan styrke unges mobilitet og gøre det mere attraktivt for uddannelsessøgende at blive boende i landdistrikterne. Projektet igangsættes i januar 2025 under forudsætning af national medfinansiering.

Landdistriktspuljen, den bæredygtige landsby

Regionen vil i 1. kvartal annoncere en pulje, der er målrettet initiativer på ét af områderne miljø, uddannelse eller mobilitet. Puljen kan søges af landsbyer og vil tage form som et udviklingsforløb, hvor landsbyen udvikler sit projekt i dialog med andre deltagerlandsbyer og regionen. Der er mulighed for tilskud på op til 100.000 kr. til landsbyens projekt.

Opfølgning på regionalpolitisk forum om fremtidens landdistrikter

Regionen har i efteråret 2024 inviteret vidensinstitutioner, erhvervsliv, fonde, borgere m.fl. til at samarbejde om løsninger på nogle af landdistrikternes udfordringer. anbefalingerne fra regionalpolitisk forum fremsendes til politisk behandling i 1. kvartal 2025, og det foreslås, at regionen kun forpligter sig til at arbejde med at realisere anbefalinger, der retter sig mod miljø, uddannelse og mobilitet.

Aktiviteter som overdrages eller afsluttes

Administrationen foreslår, at regionen i 2025 afslutter eller justerer nedenstående aktiviteter som konsekvens af sundhedsreformens ændringer på regional udviklingsområdet.

Medlemskab af Landdistrikternes Fællesråd

Regionen har siden 2020 været medlem af Landdistrikternes Fællesråd. Medlemskabet koster 55.000 kr. årligt. Medlemskabet har været udtryk for et strategisk partnerskab om landdistriktsudvikling, som administrationen vurderer, fortsat for arbejdet med landdistriktsperspektiver i de spørgsmål, som regionen har hjemmel til efter 2026. Det foreslås, at administrationen går i dialog med Landdistrikternes Fællesråd om medlemskabets karakter fra 2026.

Landsbyprisen og landsbyinitiativet

Det foreslås, at regionen i 2025 uddeler landsbyprisen og landsbyinitiativet for sidste gang. Administrationen vil gå i dialog med Landdistrikternes Fællesråd om mulighederne for at fortsætte en regional prisuddeling forankret i rådet.

Landsbyviden

Videnportalen landsbyviden.dk er udviklet og driftet af Region Midtjylland. Det foreslås, at administrationen afsøger, om Landdistrikternes Fællesråd vil overtage driften af portalen.

Landdistriktsforskningens dag

Regionen har siden 2021 samarbejdet med Landdistrikternes Fællesråd om Landdistriktsforskningens Dag. Det foreslås, at regionen trækker sig ud af samarbejdet.

Økonomi

I budget 2025 blev der afsat en indikativ ramme til projektpuljen til handleplansaktiviteter, hvor der herunder var afsat 1,7 mio. kr. til landdistriktsområdet.

Midlerne foreslås udmøntet i denne sag fordelt på aktiviteter, jf. tabel 1.

Tabel 1. Økonomioverblik over aktiviteter på landdistriktsområdet i 2025

1.000 kr.	Tilskudsmidler	Udviklingsmidler	Budget i alt
Delecyklen runde 1 (2024-2025)		250	250
Delecyklen runde 2 (2025-2025)		400	400
Delebilen		260	260
Den bæredygtige landsby	425		425
Kontingent for medlemskab af Landdistrikternes Fællesråd		55	55
Landsbyprisen	150	140	290
Landsbyinitiativet	25	8	33

Budget i alt

600

1.113

1.713

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at de igangværende mobilitetsprojekter i landdistriktsindsatsen fortsætter i 2025,

at opfølgningen på det regionalpolitiske forum om landdistrikter og landdistriktspuljen i 2025 fokuserer på områderne miljø, uddannelse og mobilitet,

at Region Midtjylland går i dialog med Landdistrikternes Fællesråd om medlemskabets karakter fra 2026,

at Region Midtjylland går i dialog med Landdistrikternes Fællesråd om eventuel videreførelse af de beskrevne opgaver, og

at der udmøntes 1,713 mio. kr. til landdistriktsindsatsen i 2025 af puljen til senere udmøntning under "regionale udviklingsaktiviteter".

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 5: Det internationale område i 2025 som følge af sundhedsreformen

1-01-76-5-24

Resume

Region Midtjylland deltager i flere forskellige internationale foreninger og netværk, hvoraf en række har fokus på klima og grøn omstilling. Regionen har fra 2026 ikke længere adgang til at arbejde med dette opgaveområde som konsekvens af sundhedsreformen. Der gives en oversigt over de internationale aktiviteter og en indstilling om udtræden af disse.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- at Region Midtjylland melder sig ud af CPMR ved udgangen af 2025,
- at Region Midtjylland melder sig ud af ENCORE ved udgangen af 2025,
- at Region Midtjylland melder sig ud af Circular Cities and Regions Initiative ved udgangen af 2025,
- at forslag til dimensionering af samarbejdet med Central Denmark EU Office behandles i regionsrådet medio 2025, og
- at orientering om regionens arbejde med InterReg fra 2026 tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Sundhedsreformen medfører, at regional udviklingsområdet fra 2026/2027 består af:

- Jordforurening
- Råstofindvinding på land
- Opgaver på uddannelsesområdet
- Indstillingsret til 20 % af socialfondsmidlerne i programperioden 2021-2027
- Opgaver relateret til kollektiv trafik (afventer ekspertudvalget og efterfølgende politisk proces)
- InterReg, administrativ opgave

Region Midtjylland har dermed ikke længere adgang til at arbejde med følgende indsatsområder:

- klima og grøn omstilling (bortfalder fra 2026)
- landdistrikter (bortfalder fra 2026)
- kultur (overdrages til kommunerne i 2027).

Der gives i denne sag et overblik over de internationale foreninger og netværk, som regionsrådet er involveret i. Der lægges op til at regionen udtræder af de organisationer, hvor deltagelsen primært er bundet op i opgaver, der bortfalder ved udgangen af 2025.

Konferencen for perifere maritime regioner (CPMR)

CPMR er en europæisk interesseorganisation for regioner. Organisationen arbejder for at øge regionernes indflydelse på EU's politikker og programmer indenfor fem kerneområder: EU-støtte til regioner (strukturfonde og strukturpolitik), EU's Transport- og mobilitetspolitikker (TEN-T), EU's klimaforandrings- og energipolitikker (finansiering, regionernes rolle og de nationale energi- og klimaplaner), det maritime område (industri og fiskeri) og migration (regionernes rolle).

Region Midtjylland er medlem af CPMR og deltager ligeledes i Nordsøkommissionen, som er en af CPMR's geografiske kommissioner. Region Midtjylland har via sit medlemskab særligt været engageret i skabe et stærkere EU-engagement i den grønne omstilling.

Der lægges i en særskilt sag op til at finansiere medlemskabet i 2025, mens det foreslås, at Region Midtjylland træder ud af CPMR fra 2026.

Miljøkonferencen for Europas regioner (ENCORE)

ENCORE er et netværk for europæiske regioner, der arbejder med bæredygtighed og miljø. Regionsrådets repræsentation i bestyrelsen for ENCORE har givet mulighed for videndeling og samarbejde med andre regioner om centrale miljøudfordringer som biodiversitet og klima.

Det indstilles, at Region Midtjylland træder ud af ENCORE.

Circular Cities and Regions Initiative (CCRI)

CCRI er etableret og finansieret af EU og har til formål at fremme implementeringen af cirkulær økonomi i byer og regioner på tværs af Europa. Region Midtjyllands optagelse i CCRI har givet regionen mulighed for at dele viden og finde partnere i andre ambitiøse cirkulære byer og regioner i EU.

Det indstilles at Region Midtjylland træder ud af CCRI.

Central Denmark EU Office (CDEU)

CDEU understøtter midtjyske aktører i at arbejde internationalt og finde partnerskaber og finansieringsmuligheder i EU-systemet. Medlemskredsen består af Region Midtjylland og de 19 midtjyske kommuner, Aarhus Universitet og VIA University College.

Samarbejdsaftale 2022-2025 mellem Central Denmark EU Office og Region Midtjylland beskriver målsætninger, indsatsområder og prioriteringer for samarbejdet indenfor sundhed, klima- og bæredygtighed, kultur og uddannelse.

Samarbejdet med CDEU forventes videreført med udgangspunkt i de indsatsområder, som Region Midtjylland fremadrettet har hjemmel til at arbejde med. Det foreslås, at regionsrådet i første halvår 2025 behandler forslag til dimensionering af samarbejdet med Central Denmark EU Office, så det afspejler regionens hjemmel fra 2026/2027.

InterReg (det europæiske territoriale samarbejde)

Det fremgår af aftalen om sundhedsreform, at regionerne fortsat skal have mulighed for at deltage i og medfinansiere grænseoverskridende samarbejder, herunder InterReg. Det betyder, at Region Midtjylland kan fortsætte den aktive deltagelse i InterReg-projekter inden for opgaveområder, som regionen har hjemmel til fra 2027.

Det fremgår ligeledes af aftalen, at den administrative forankring af InterReg-programmerne fortsat vil være i regionerne. Det betyder følgende for Region Midtjylland:

InterReg Øresund-Kattegat-Skagerrak

Region Midtjyllands lovfastsatte opgaver i relation til InterReg Øresund-Kattegat-Skagerrak programmet ændres ikke af reformen. De lovfastsatte opgaver er politisk repræsentation i programmets udvalg med ansvar for programmets gennemførelse samt udvælgelse af projekter. Regionerne er desuden ansvarlige for udpegning af tilsynsførende (udbud af revisionsopgave) samt garantistillelse overfor Erhvervsstyrelsen for evt. tilbagebetaling af programmidler til EU.

Værtskab for InterReg Nordsø-programsekretariatet og INTERACT projektkontoret

Region Midtjylland har en aftale med Erhvervsstyrelsen om at stå for driften af de to EU-finansierede kontorer med ca. 25 internationale medarbejdere. Regionen er juridisk ansvarlig arbejdsgiver og vært og varetager opgaver vedrørende lejemål, ansættelseskontrakter, bogføring, regnskab og HR services. For InterReg Nordsø-programmet varetager regionen også dele af Erhvervsstyrelsens opgave som forvaltningsmyndighed.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at Region Midtjylland melder sig ud af CPMR ved udgangen af 2025,

at Region Midtjylland melder sig ud af ENCORE ved udgangen af 2025,

at Region Midtjylland melder sig ud af Circular Cities and Regions Initiative ved udgangen af 2025,

at forslag til dimensionering af samarbejdet med Central Denmark EU Office behandles i regionsrådet medio 2025, og

at orientering om regionens arbejde med InterReg fra 2026 tages til efterretning.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 6: Kulturområdet i 2025 som følge af sundhedsreformen

1-30-76-47-23

Resume

Region Midtjyllands opgaver på kulturområdet bortfalder som konsekvens af sundhedsreformen. Midlerne knyttet til regionens opgaver på kulturområdet overføres til kommunerne per 1. januar 2027.

Administrationen foreslår derfor, at kulturopgaverne allerede fra 2025 tilpasses, så ressourcerne allokeres til indsatser, der retter sig mod de fremadrettede opgaver i regionen inden for henholdsvis kultur som sundhedsfremme samt kultur og uddannelse.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at kulturopgaverne i 2025 og 2026 tilpasses regionens arbejde med kultur som sundhedsfremme samt kultur og uddannelse,

at involveringen i kulturmødet på Mors og medfinansieringen af Den Jyske Kunstfond fortsætter i 2025, og

at øvrige opgaver på kulturområdet afsluttes i løbet af 2025.

Sagsfremstilling

Sundhedsreformen medfører, at regional udviklingsområdet fra 2026/2027 består af:

- Jordforurening
- Råstofindvinding på land
- Opgaver på uddannelsesområdet
- Indstillingsret til 20 % af socialfondsmidlerne i programperioden 2021-2027
- Opgaver relateret til kollektiv trafik (afventer ekspertudvalget og efterfølgende politisk proces)
- InterReg, administrativ opgave

Region Midtjylland har dermed ikke adgang til at arbejde med følgende indsatsområder:

- klima og grøn omstilling (bortfalder fra 2026)
- landdistrikter (bortfalder fra 2026)
- kultur (midlerne overføres til kommunerne i 2027)

Tilpasning af indsatser på kulturområdet i 2025

Administrationen foreslår, at der i 2025 arbejdes videre med de opgaver, der fremadrettet forventes varetaget af regionen. Det gælder to indsatser: kultur som sundhedsfremme samt kultur og uddannelse.

Det foreslås, at opgaver, hvor det er relevant, vinkles og videreføres inden for feltet kultur som sundhedsfremme. Der lægges desuden op til, at der prioriteres ressourcer til de to områder, i takt med at de øvrige kulturopgaver enten afsluttes eller bortfalder i løbet af 2025.

Kultur som sundhedsfremme

Det er væsentligt at sikre, at regionens stærke indsats på feltet kultur som sundhedsfremme videreføres og fortsat kan videreudvikles. Administrationen anbefaler derfor at forstærke indsatsen yderligere allerede fra 2025. Det foreslås konkret at målrette kulturudviklingspuljen til alene at støtte projekter inden for kultur som sundhedsfremme.

Der lægges ekstra ressourcer i at udvikle den første politik for kultur som sundhedsfremme i Region Midtjylland. Politikken vil pege frem mod et velfungerende økosystem, hvor fokus bl.a. er på at udvikle et godt samarbejde med aktørerne, herunder de nye sundhedsråd, kommunale sundhedshuse, kulturskoler mv. Det skal yderligere undersøges, om initiativer inden for kultur som sundhedsfremme kan være relevante i forhold til kommende kronikerpakker og den patientrettede forebyggelse.

Kultur og uddannelse

Kultur og uddannelse omfatter fokus på kultur som trivselsfremme på erhvervsskoler og STE(A)M (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) på gymnasier og taler ind i flere initiativer på uddannelsesområdet. Kunst og kultur kan bidrage til at øge trivsel og fællesskab samt give eleverne på erhvervsskolerne en bedre forståelse for deres fag. Konkret kan der arbejdes med kultur i de enkelte fag. Kultur i uddannelse er allerede et tema i uddannelsespuljen, ligesom den nye læringsplatform danner en oplagt ramme for at udfolde indsatsen yderligere.

Indsatsen foreslås derfor videreført og forstærket i 2025 og kan på sigt varetages under uddannelsesområdet i regional udvikling.

Øvrige opgaver som afsluttes og bortfalder

Igangværende initiativer og opgaver prioriteres afsluttet på en ordentlig måde, der peger mest muligt frem til gavn for kulturlivet og samarbejdspartnere samt tilgodeser det faglige niveau og medarbejderne. Det indebærer, at enkelte aktiviteter på kulturområdet foreslås gennemført i 2025, ligesom der prioriteres tid til at indgå i dialog med kommuner og interessenter om en eventuel overdragelse af enkelte eller flere opgaver.

Tabel 1 giver et samlet overblik over opgaverne på kulturområdet i 2025, ligesom alle opgaver gennemgås og udfoldes i vedlagte bilag.

Tabel 1: Hoved- og underopgaver	Videreføres og -udvikles (forstærket indsats)	Tilpasses kultur som sundhedsfremme	Afsluttes og bortfalder i 2025 (evt. overdragelse til andre)	Økonomi (mio. kr.)
Kulturpuljen*		X		8,35
Kultur som sundhedsfremme	X			2,60
Kultur og uddannelse	X			1,20
Europæisk Kulturregion (EKR)			X	0,65
Midtjysk Kulturakademi			X	0,20
Kulturmødet Mors		X	X	0,05
Den Jyske Kunstfond			X	0,50
Kultur og bæredygtighed			X	0,20
Afslutning af kulturopgaven i RM				0,40
I alt				14,15
Indstillet i forbindelse med udisponeret pulje fra kollektiv trafik til ekstraordinær kultur som sundhedsfremme indsats.				5,00
Total kulturindsatsen 2025				19,15

*Beløbet indeholder 2 mio. kr. afsat i budgetforliget til strategisk implementeringsindsats af kultur som sundhedsfremme

Beslutning

Tabel 1 opdateres i henhold til udvalgets beslutning om at udsætte punkt 1, Udmøntning af råderum i 2025 fra området for kollektiv trafik. Der er således endnu ikke truffet beslutning om midler fra den udisponerede pulje fra kollektiv trafik til kultur som sundhedsfremmende indsats.

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at kulturopgaverne i 2025 og 2026 tilpasses regionens arbejde med kultur som sundhedsfremme samt kultur og uddannelse,

at involveringen i kulturmødet på Mors og medfinansieringen af Den Jyske Kunstfond fortsætter i 2025, og

at øvrige opgaver på kulturområdet afsluttes i løbet af 2025.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Kulturopgaver og udmøntning af kulturmidlerne 2025

Punkt 7: Etablering af national sprogkomité

1-30-76-17-19

Resume

Mange sprogfaglige uddannelser er lukkede, færre elever vælger sprogfag, og der er og bliver mangel på sproglærere. Region Midtjylland har gennem flere år arbejdet for at styrke sprogfagene og afholdte i april 2024 et sprogtopmøde, hvor behovet for strukturelle ændringer blev fremhævet. Det foreslås på den baggrund, at der etableres en sprogkomité, der skal arbejde for at styrke fremmedsprogsområdet på landsplan.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at etableringen af sprogkomitéen godkendes,

at kommissorium for sprogkomitéen godkendes, og

at Bertel Haarder udpeges som formand for komitéen.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland har gennem flere år arbejdet for at styrke sprogfagene i hele uddannelseskæden via Det Regionale Sprogudvalg og Den Regionale Sprogstrategi. Det Regionale Sprogudvalg består af repræsentanter fra Aarhus Universitet, VIA University College, ungdomsuddannelser, organisationer, kommuner og Region Midtjylland.

Det Regionale Sprogudvalg afholdte i april 2024 et sprogtopmøde med lokal og regional politisk deltagelse, hvor aktørerne var enige om, at der er behov for strukturelle ændringer, hvis udfordringerne på fremmedsprogsområdet skal løses. Der er de seneste år lukket mindst 32 sprogfaglige uddannelser på landsplan. Færre gymnasieelever vælger sprogfag på højt niveau, og der forventes mangel på sproglærere i grundskolen og gymnasiet, da for få vælger at uddanne sig inden for sprog. Samtidig ses en stigende efterspørgsel efter sprogfærdigheder hos erhvervslivet.

Rådet for Fremtidens Kompetencer foreslår på den baggrund, at der etableres en sprogkomité svarende til Kattegatkomitéen. Sprogkomitéen etableres som et partnerskab og sammensættes af politikere og interessenter fra det private erhvervsliv, organisationer og vidensinstitutioner. Sprogkomitéen skal arbejde for at styrke fremmedsprogsområdet på landsplan.

Sprogkomiteens opgaver og målsætninger

Sprogkomitéen skal pege på aktuelle udfordringer og muligheder inden for fremmedsprogsområdet i Danmark og udarbejde konkrete forslag til politiske og strukturelle ændringer, der kan styrke fremmedsprog på alle niveauer af uddannelsessystemet. Komitéen skal ligeledes samarbejde med relevante interessenter, herunder uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv og politiske beslutningstagere, for at fremme komitéens målsætninger.

Sprogkomitéen vil arbejde for:

1. at skabe forståelse for vigtigheden af og udfordringerne på sprogområdet med fælles indsatser og forpligtende samarbejde.
2. at styrke sprogfagene i grundskolen, bl.a. med fælles indsatser til at sikre udbud af franskundervisning.
3. at styrke sprogfagene i ungdomsuddannelserne, fx gennem ændring af linjestrukturen.
4. at arbejde for en dedikeret ramme til efteruddannelsesaktiviteter for sproglærere, som man har set det på STEM-området (Science, Technology, Engineering, Mathematics).
5. at styrke sprogfagene på de videregående uddannelser, fx ved at sløjfe dimensioneringen på sprogfagene.
6. at styrke samarbejdet mellem erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne.

Sprogkomitéen etableres som et partnerskab, hvor man i fællesskab fastlægger rammer og indhold for komitéens arbejde.

Der er udarbejdet et udkast til kommissorium for sprogkomitéen, se vedhæftede bilag. Kommissoriet er et udkast, hvis endelige form og indhold skal drøftes med formanden og komitéens medlemmer og endeligt vedtages på det første møde i sprogkomitéen.

Medlemmer og møder

Sprogkomitéen består af en formand, et formandskab samt en bred komité, som er ambassadører for visionen om at få flere i Danmark til at dygtiggøre sig inden for sprog og kultur.

Formanden skal blandt andet repræsentere komitéens synspunkter over for politikere, erhvervsliv, organisationer og uddannelsesinstitutioner samt indgå i dialog med beslutningstagere. Der afsættes 100.000 kr. årligt som honorar til formanden for sprogkomitéen. Honoraret er tilsvarende formandshonoraret for Kattegatkomitéen og afspejler omfanget af opgaver, der forventes varetaget af formanden. De omfatter, ud over møder i sprogkomitéen, bl.a. følgende opgaver:

- Være sprogkomitéens primære talsperson udadtil
- Fremføre sprogkomitéens synspunkter blandt politikere, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner m.fl.
- Sammen med sekretariatet at tilrettelægge og gennemføre sprogkomitéens møder og øvrige aktiviteter.

Midlerne til formandshonoraret finansieres af rammen til regional udvikling.

Formandskabet udgøres af formanden og den til enhver tid siddende regionsrådsformand for Region Midtjylland. Formandskabet sætter retningen for komitéens arbejde og er udførende i forhold til de konkrete indsatser med bidrag fra komitéens medlemmer.

Sprogkomitéens medlemmer udpeges i henhold til kommissoriet. Sprogkomitéen vil bestå af regionale og lokale politikere samt medlemmer, der repræsenterer uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsmæssige områder, kombineret med høj faglighed og indsigt i områdets problemstillinger. Der skal samtidig sikres en ligelig geografisk spredning blandt komitéens medlemmer inden for bl.a. regioner, kommuner, forsknings- og uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv, organisationer samt lokale, regionale og nationale sprogambassadører, hvilket bidrager til at sikre en bred vifte af perspektiver. Sprogkomitéen forventes at bestå af mellem 30 og 35 medlemmer.

Det Nationale Center for Fremmedsprog indgår som associeret videnpartner.

Sprogkomitéen bliver støttet af et sekretariat forankret i Regional Udvikling.

Det forventes, at sprogkomitéens medlemmer påtager sig en aktiv rolle og benytter enhver relevant lejlighed til at interessevaretage for sprogområdet. Der kan nedsættes ad hoc-arbejdsgrupper til at håndtere specifikke opgaver eller projekter.

Komiteen skal holde et årligt antal møder, og komitéens arbejde evalueres årligt med henblik på at vurdere effekten af de iværksatte tiltag og justere strategierne efter behov. Det vil være formandskabets opgave at fastlægge kriterier for evaluering af komitéens arbejde.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at etableringen af sprogkomitéen godkendes,

at kommissorium for sprogkomitéen godkendes, og

at Bertel Haarder udpeges som formand for komitéen.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Kommissorium

Punkt 8: Nedlæggelse af grundforløb på Learnmark Horsens

1-10-76-1-23

Resume

Learnmark Horsens anmoder om at nedlægge udbuddet af grundforløb 1 på fødevarer, jordbrug og oplevelser og grundforløb 2 af ernæringsassistent, tjener og gastronom som følge af manglende elevoptag inden for skolens dækningsområde.

Learnmark Horsens skal i henhold til Institutionsloven for erhvervsrettet uddannelse sende anmodningen i skriftlig høring i regionsrådet i Region Midtjylland. Administrationen har udarbejdet et forslag til høringssvar med anbefaling af lukning af tilbuddet og indstiller høringssvaret til godkendelse.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til høringssvar om nedlæggelse af udbuddet af grundforløb 1 på fødevarer, jordbrug og oplevelser og grundforløb 2 af ernæringsassistent, tjener og gastronom godkendes.

Sagsfremstilling

Learnmark Horsens anmoder om at nedlægge udbuddet af grundforløb 1 på fødevarer, jordbrug og oplevelser og grundforløb 2 af ernæringsassistent, tjener og gastronom.

Årsager til anmodning om nedlæggelse af grundforløb

Optaget på grundforløb 1 på fødevarer, jordbrug og oplevelser har været meget lavt de senere år, og optaget på grundforløb 2 af ernæringsassistent, tjener og gastronom er faldet markant fra 2020 til 2024, jf. nedenstående tabel.

	2020	2021	2022	2023	2024
Grundforløb 1	4	10	5	10	4
Samlet optag på grundforløb 2 (Ernæringsassistent, Tjener og Gastronom)	38	29	30	7	11

Learnmark Horsens vurderer, at faldet i optaget bl.a. skyldes, at flere elever vælger at påbegynde uddannelsen på en arbejdsplads (mesterlære) fremfor et grundforløb. Der er en begrænset lønforskel på ufaglært og faglært, som gør det mere tiltrækkende for unge at vælge at tage uddannelsen som mesterlære.

Grundforløbene har desuden været præget af et højt frafald med henholdsvis 24 % på grundforløb 1 og 40 % på grundforløb 2.

Learnmark Horsens ønsker at nedlægge uddannelsen i forlængelse af regionsrådets behandling af sagen. Der vil fortsat være mulighed for at tage uddannelsen i området, da Syddansk Erhvervsskole i Vejle, College 360 i Silkeborg og Aarhus Tech også udbyder uddannelsen.

Administrationens bemærkninger og forslag til høringssvar

Det er administrationens vurdering, at nedlæggelsen er hensigtsmæssig i forhold til det lave og faldende elevoptag. Det lave elevgrundlag gør det vanskeligt at opretholde et bæredygtigt uddannelsesudbud.

Administrationen har udarbejdet et forslag til høringssvar, hvori det foreslås, at regionsrådet tager nedlæggelsen af uddannelsen til efterretning og anbefaler en lukning af udbuddet.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at forslag til høringssvar om nedlæggelse af udbuddet af grundforløb 1 på fødevarer, jordbrug og oplevelser og grundforløb 2 af ernæringsassistent, tjener og gastronom godkendes.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Høringssvar fra Region Midtjylland

Henvendelse fra Learnmark Horsens

Punkt 9: Indsatsplan for jordforurening 2025

1-34-71-5-24

Resume

Region Midtjylland har sammen med de øvrige regioner ansvaret for den offentlige indsats for jordforurening i Danmark. Regionsrådet udarbejder hvert år en plan for indsatsen, som beskriver de prioriterede indsatsområder og aktiviteter, der planlægges gennemført. Indsatsplanen for 2025 præsenterer, hvordan regionen vil fortsætte indsatsen for at beskytte jord og grundvand mod forurening og for at skabe tryghed for borgere, der bor på forurenede grunde.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at indsatsplan for jordforurening 2025 godkendes.

Sagsfremstilling

Der er ca. 3.700 forurenede grunde i Region Midtjylland. Derudover vurderes 4.700 grunde som muligt forurenede. Forureningen stammer typisk fra virksomheders håndtering af forskellige typer af kemikalier. Forurening af jord og grundvand kan være til skade for miljøet og menneskers sundhed. Derfor er kortlægning, undersøgelse og afværge (i form af oprensning og afskærmning) af jordforurening et vigtigt regionalt fokusområde.

Indsatsplanen for jordforurening 2025 er udarbejdet på baggrund af den overordnede handleplan for jordforurening 2020-2025, som blev vedtaget af regionsrådet i september 2020. Planen for 2025 beskriver, hvordan regionen fortsat vil prioritere indsatsen for at beskytte jord og grundvand mod forurening.

Det sker via en prioritering af nedenstående aktiviteter, som planlægges gennemført i 2025. Aktiviteterne har været i høring hos kommunerne i efteråret 2024 med henblik på at drøfte eventuelle ønsker til undersøgelses- og afværgeaktiviteter. Høringen har ikke givet anledning til ændringer i aktiviteter.

Indledende og videregående forureningsundersøgelser

Administrationen forventer i 2025 at udføre 190-200 indledende forureningsundersøgelser. Derudover forventer administrationen, at der i alt gennemføres videregående forureningsundersøgelser på ca. 65 forurenede grunde. De indledende forureningsundersøgelser er med til at afgøre, hvorvidt der er en forurening til stede eller ej, mens de videregående forureningsundersøgelser afklarer, om forureningen udgør så stor en risiko, at der må igangsættes afværge. Det endelige antal af forureningsundersøgelser i 2025 afhænger af undersøgelsesernes omfang.

Afværge, drift og overvågning

Regionen arbejder i 2025 med afværgeprojekter på 25 grunde. Afværge er f.eks. oprensning eller sikring mod forurening over for grundvand eller boliger. Regionen vil desuden videreføre en længerevarende drifts- og overvågningsindsats på ca. 24 grunde på grundvandsområdet og ca. 42 boliggrunde (enkelte med indsats på begge områder), hvor der tidligere har været eller p.t. er aktive afværgeindsatser. Formålet med indsatsen er at sikre, at forureningen ikke spreder sig uhensigtsmæssigt og dermed truer boliger eller grundvand.

PFAS-forureninger

Administrationen forventer i 2025 at fastholde samme kortlægnings- og undersøgelsesniveau indenfor PFAS-området som i 2024 samt fortsat at have fokus på vidensopbygning og revurdering af ældre sager i forhold til de skærpede kvalitetskrav. Regionerne har til opgave at gennemføre demonstrationsprojekter, for at regionerne og andre aktører i fremtiden får flere omkostningseffektive metoder til oprensning af PFAS-forurenet jord. Region Midtjylland bidrager i 2025 fortsat til dette arbejde med ekspertise på PFAS-området.

Generationsforureninger

Regionen vil fortsat i 2025 have fokus på arbejdet med håndteringen af generationsforureningerne på Harbøre Tange (Høfde 42, Cheminovas gamle fabriksgrund og Cheminovas nuværende fabriksgrund). Generationsforureninger dækker over de jordforureningssager, der koster mere end 50 mio. kr. at undersøge og oprense.

Udbudsprocessen for oprensningen af kemikaliedepotet ved Høfde 42 er i 2024 afsluttet, og regionsrådet har underskrevet kontrakt med Arkil A/S. Første del af oprensningen er indhentning af myndighedstilladelser, hvilket Arkil i samarbejde med sin rådgiver WSP og regionen er i fuld gang med. Myndighedsprocessen forventes p.t. at strække sig frem til minimum foråret 2027.

Der er udarbejdet et estimat for oprensningen af forureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund, som anslås at koste over fire mia. kr. Regionen har derfor opdelt oprensningen i trin, hvor første trin omfatter indspunsning af forureningen, mens efterfølgende trin fokuserer på teknologiudvikling og oprensning. Regionsrådet godkendte i efteråret 2024 en udbudsstrategi for indspunsningen, og der er bevilget 100 mio. kr. til formålet.

Ansøgningsmateriale til myndighedstilladelser er igangsat, og tidsplanen for tilladelser og udbud forventes at strække sig til 2. kvartal 2026.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,
at indsatsplan for jordforurening 2025 godkendes.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Indsatsplan 2025

Punkt 10: Pulje til jordforurening i den nationale PFAS-handlingsplan

1-51-71-247-15

Resume

Folketinget har indgået aftale om den første nationale handlingsplan mod PFAS, hvor der er afsat samlet 100 mio. kr. til regionernes oprensning af PFAS-forureninger. Størstedelen af midlerne prioriteres på en sådan måde, at alle regioner får andel af midlerne, mens 20 mio. kr. af puljen øremærkes til en særlig indsats over for de udfordringer med PFAS i drikkevandet, som findes på Sjælland.

Det foreslås, at Region Midtjyllands andel af midlerne prioriteres til håndtering af PFAS-forureningen på Søballe Losseplads, som for nuværende er den største PFAS-forurening i regionen.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om fordeling af midler fra PFAS-puljen mellem regionerne tages til efterretning, og

at Region Midtjyllands del af PFAS-puljens midler prioriteres til undersøgelse og afværge af PFAS-forurening på Søballe Losseplads og evt. Krarupsvej i Herning.

Sagsfremstilling

Der er i den nationale PFAS-handlingsplan afsat samlet 100 mio. kr. i perioden 2025-2027 til at styrke regionernes afværgeindsats over for PFAS-forureninger. Puljen er fordelt med 20 mio. kr. i 2025 og 40 mio. kr. i henholdsvis 2026 og 2027. Midlerne forventes udmøntet via en bekendtgørelse.

Danske Regioner skal udarbejde en plan for, hvordan midlerne skal udmøntes og fordeles mellem regionerne. Planen skal fremsendes til Miljøministeriet i starten af 2025. Målet med puljen er, at den primært anvendes til afværgeforanstaltninger frem for undersøgelsesaktiviteter og teknologiudvikling.

Fordeling af midler fra PFAS-puljen mellem regionerne

Der er i alle regioner jordforureninger med PFAS, som skal håndteres indenfor den offentlige indsats. Det er derfor vurderet hensigtsmæssigt, at alle regioner får del i puljen og dermed mulighed for fremme indsatsen samt opbygge kompetencer og erfaringer på området.

Det er imidlertid vurderingen, at Region Hovedstaden og Region Sjælland står over for de største udfordringerne med PFAS-jordforureninger, der truer drikkevandet. Danske Regioner vil derfor i planen foreslå, at 20 mio. kr. af puljen øremærkes til en forøget indsats mod PFAS-forurening i Tunhøj-området, som ligger på grænsen mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden og truer en vigtig drikkevandsressource. (Området er som et PFAS-samarbejdsområde navngivet Tunhøj.)

Det foreslås for den resterende del af puljen på 80 mio. kr., at de enkelte regioner ansøger om en andel svarende til fordeling efter DUT-nøglen. Det vil betyde, at Region Midtjylland kan ansøge om ca. 16 mio. kr. fordelt over perioden 2025-2027. Det er regionerne, der aftaler processen for udmøntning af midler år til år.

Forslaget til fordelingen af PFAS-midlerne mellem regionerne behandles af bestyrelsen i Danske Regioner, inden det fremsendes til Miljøministeriet.

Regionerne har på nationalt plan kendskab til flere store og alvorlige forureninger, som vil kræve afværgeforanstaltninger, men hvor design af de konkrete tiltag kræver yderligere afgrænsning og vurdering. Det vurderes på baggrund heraf nødvendigt, at nogle af PFAS-puljens midler bruges på forberedende arbejde, som skal lede frem til afværgeforanstaltninger, som man har set det for generationsforureningerne.

Region Midtjyllands prioritering af PFAS-midlerne

Administrationen foreslår, at størstedelen af Region Midtjyllands del af PFAS-puljens midler prioriteres til at undersøge og afværge PFAS-forureningen på Søballe Losseplads i Skanderborg kommune. Søballe Losseplads er for nuværende den største PFAS-forurening i regionen og består af en tidligere losseplads og et specialdepot, hvor en tæppefabrik har deponeret PFAS-holdigt affald i 1970'erne.

Søballe Losseplads er i forvejen prioriteret i den regionale indsatsplan, og regionen har i de senere år lagt et stort arbejde i at undersøge forureningen og klargøre den til eventuel fremtidig afværge. Regionen kommer ikke i mål med en fuldstændig afværge af forureningen på Søballe Losseplads med midlerne fra PFAS-puljen, men den nødvendige indsats på lokaliteten får et væsentligt løft.

Der er desuden påvist omfattende PFAS-forurening på en tidligere forkromningsvirksomhed på Krarupsvej i Herning. Regionen er netop ved at afslutte en undersøgelse af forureningen på lokaliteten. Den offentlige indsats er stadig under vurdering, og omfanget af en eventuel fremtidig offentlig indsats er for nuværende uafklaret. Administrationen foreslår, at en mindre andel af midler fra PFAS-puljen vil kunne anvendes på denne sag, hvis det viser sig, at der behov for en yderligere regional undersøgelses- og/eller afværgeindsats.

Administrationen har endnu ikke tilstrækkelig viden om omfanget af de øvrige PFAS-forekomster i regionen til at kunne igangsætte yderligere afværgeforanstaltninger.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at orienteringen om fordeling af midler fra PFAS-puljen mellem regionerne tages til efterretning, og

at Region Midtjyllands del af PFAS-puljens midler prioriteres til undersøgelse og afværge af PFAS-forurening på Søballe Losseplads og evt. Krarupsvej i Herning.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 11: Drøftelse af udvalgsmøder i Danske Regioner #

1-00-2-25

Resume

Møder i Danske Regioner drøftes.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at møder i Danske Regioner drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalget kan drøfte emner fra møderne i Danske Regioners Udvalg for Regional Udvikling og EU samt Udvalg for Miljø og Ressourcer.

Der var senest møde i Udvalg for Miljø og Klima den 5. december 2024. Næste møde holdes den 28. februar 2025. Offentligt referat kan læses her: [Referat](#)

Som noteret på møde i udvalg for regional udvikling i december 2024, var der senest møde i Udvalg for Regional Udvikling og EU den 22. november 2024. Næste møde i Udvalg for Regional Udvikling og EU holdes den 30. januar 2025.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede møder i Danske Regioner.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 12: Nyt fra Midttrafik #

1-00-2-25

Resume

Arne Lægaard og Morten Flæng er udpeget af regionsrådet til at sidde i Midttrafiks bestyrelse og vil på mødet orientere udvalgsmedlemmerne om aktuelle sager fra bestyrelsesområdet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at der orienteres om arbejdet i bestyrelsen.

Sagsfremstilling

Til orientering for udvalgets medlemmer kan dagsordenen, bilag og beslutninger fra bestyrelsesmødet i Midttrafik den 13. december 2024 læses via dette link: [Midttrafiks bestyrelse](#)

Næste bestyrelsesmøde er planlagt til den 14. marts 2025.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling blev orienteret om arbejdet i bestyrelsen.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 13: Udvalgets årshjul og mødeplan for 2025 #

1-00-2-25

Resume

Udvalget har godkendt forslag til mødeplan for udvalg for regional udviklings ordinære møder i 2025. Der vil som fast punkt på de kommende dagsordener være en opsamling af forslag til emner og forventet årshjul.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til emner og årshjul drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalget vedtog på sit møde den 8. august 2024 mødeplanen for 2025.

Der vil løbende blive drøftet ønsker om temadrøftelser, besigtigelser og besøg mm. i 2025.

Udgangspunktet er, at udvalgets møder holdes i Regionshuset Viborg. Efter aftale i udvalget kan møder endvidere holdes i andre regionshuse eller i forbindelse med besøg hos samarbejdspartnere, interessenter eller lignende.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede forslag til emner og årshjul.

Det blev aftalt, at Aarhus Kommune skal inviteres til et kommende møde for at give en præsentation af deres mobilitetsplan samt evt. drøftelse af sammenhængen til regionens mobilitetsplanlægning.

Flemming Knudsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Årshjul URU 2025

Punkt 14: Gensidig orientering #

1-00-2-25

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer.

Beslutning

Administrationen orienterede om klager over råstofplanen 2024.

Punkt 15: Underskriftsark #

1-00-2-25

Sagsfremstilling

Udvalg for regional udvikling skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i First Agenda ved at trykke på "Godkend".

Beslutning

Underskriftsarket er journaliseret på sagen.

Alle var mødt, undtagen Flemming Knudsen, der havde meldt afbud.

Mødet blev hævet kl. 12.15.